Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Kiitämme mahdollisuudesta saada lausua asiassa HE 22/2025 ilmailulain muuttamisesta.

Valiokunnan kuulemisessa 24.4.2025 saimme pyynnön esittää lisätietoja nykyiseen käytäntöön liittyen.

Lennonjohtajien osalta ei ole käytössä satunnaispuhallutuksia muutoin kuin poliisin suorittamana. Nämä satunnaispuhallutukset tapahtuisivat nykylainsäädännön puitteissa ja suoritettaisiin ymmärtääksemme työnantajan aloitteesta.

Emme näe syytä antaa työnantajalle oikeutta suorittaa satunnaispuhallutuksia. Työ lentoturvallisuuden takaamiseksi on pitkäjänteistä ja erityisesti päihdehaittojen ehkäisyn suhteen ennaltaehkäisevää. Lennonjohtajilla on jo vuosien ajan ollut kiinteä yhteistoiminta yhdessä työnantajan ja työterveyshuollon kanssa.

Päihteisiin liittyvät haitat eivät kehity yhdessä yössä, vaan prosessi on pitkä ja päihteiden liikakäytöstä aiheutuvat haitat ovat näkyvissä pitkään ennen kuin pitkäaikainen päihteiden käyttö on kehittynyt riippuvuudeksi.

Meillä on käytössä useita erilaisia toimia, joiden avulla lennonjohtajien terveydentilaa seurataan jatkuvasti ja säännöllisesti. Työsuhteen alkaessa tehdään laaja terveystarkastus, sisältäen huumetestauksen. Käytössä on mm. varhaisen välittämisen malli, jossa työkykyyn ja työssä jaksamiseen liittyvän keskustelun koolle kutsumisen kynnys on matala; jo kolme tai neljä lyhyttä, yhden päivän sairauspoissaoloa puolen vuoden aikana ylittää kynnyksen toimenpiteisiin ryhtymiseksi.

Terveydentilan seurannan osana suoritetaan myös B-PEth-testi, jolla arvioidaan pitkäaikaista alkoholin käyttöä. Kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa on todettu testin olevan erittäin luotettava, eikä ns. vääriä positiivisia tuloksia ole tullut esille.

Viimeisenä keinona on mahdollisuus hoitoonohjaukseen, joka tyypillisesti kestää vähintään 12 kuukautta, ja edellyttää täyttä päihteettömyyttä.

Katsomme, että nykyisellään käytössä olevat menetelmät ja tiivis yhteistyö niin työnantajan kuin työterveyshuollon kanssa, on paitsi riittävää myös luottamusta tuottavaa ja rakentavaa, pitkäaikaista lentoturvallisuustyötä lennonjohtajien terveydentilaan liittyen.

Suomen Lennonjohtajien Yhdistys ry